

تدوین راهبردهای طراحی جهت ارتقای کیفیت محیطی سواحل

مهندس علی روشن^{۱*}

۱- کارشناس ارشد مهندسی معماری، دانشگاه گیلان، aliroshan@engineer.com

چکیده

کیفیت محیطی ابعاد گوناگونی دارد و لبه ساحلی بخشی از محیط است که به دلیل استفاده گردشگرانی از اقصاء مختلف، به عنوان یک فضای شهری مهم در شهرهای ساحلی، کیفیتهای ویژه ای می طلبد. در بین نظریات و مدل‌های ارائه شده در باب ارزیابی کیفیت محیطی مدل کانتر با در نظرگیری کیفیت فرم، عملکرد و تصورات، مدلی جامع محسوب میگردد. شهر محمود آباد نیز با موقعیت ویژه در شمال کشور دارای لبه ی ساحلی میباشد که گردشگرانی از اقصاء مختلف را جذب میکند، هدف از این پژوهش سنجش میزان رضایت گردشگران از کیفیت محیط لبه ساحل محمود آباد و طراحی محیط جهت ارتقای کیفیتهای مختلف محیطی میباشد که بدین منظور توقعات موردی گردشگران از لبه ساحلی در قالب مدل مکان کانتر صورت بندی شده است و تعداد ۹۶ پرسش نامه از گردشگران مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته است و در نهایت داده های پرسش نامه توسط مدلی ترکیبی از AHP-TOPSIS تحلیل شده اند. نتایج پژوهش نشان گر آن است که علی رغم فرضیه اولیه مبنی بر نامناسب بودن کیفیت محیطی در لبه ساحلی شهر محمود آباد، میزان رضایت افراد کیفیت لبه ساحلی در سطح مناسبی قرار دارد که این موضوع را میتوان ناشی از کمبود فضاهای گردشگری مناسب رقیب و پایین بودن توقعات گردشگران دانست. در نهایت نیز با توجه به ادبیات پژوهش و چارچوب نظری و همچنین اهداف ویژه طرح در محمودآباد طراحی متناسب با ارتقای کیفیتهای بصری، کارکردی، اجتماعی ادراکی و زیست محیطی ارائه گردید.

واژه‌های کلیدی: کیفیت محیطی، مدل مکان کانتر، مدل تاپسیس (TOPSIS)، فرایند تحلیل سلسله مراتبی (AHP)

۱- مقدمه

ارتقای کیفیت محیطی رسالت اصلی طراحی شهری در ابعاد مختلف بصری، عملکردی، ریخت شناسی، زیست محیطی، ادراکی و اجتماعی را در برمیگیرد و لبه ی ساحلی نیز به عنوان یکی از مهمترین فضاهای شهری باید واجد کیفیت های خاص باشد و این موضوع به علت استفاده طیف وسیعی از گردشگران از اقصاء و فرهنگ های مختلف تشدید می گردد. توجه به مسائل مربوط به کیفیت در طراحی شهری پس از انتقادات به مدرنیسم و شکل گیری پست مدرنیسم برمیگردد و به عبارتی طراحی شهری علم تصمیم گیری درباره این کیفیت ها است. سواحل به علت شرایط ویژه اکوسیستمی از مناطق خاص به شمار می روند که دارای پتانسیل های زیاد جاذب جمعیت و فضا می باشند. اما با گسترش جمعیت به طور کلی و به طور اخص در شهرها از یک سو و ارتقای سطح زندگی و توسعه صنعت توریسم بسیاری از این سواحل به زیر ساخت و ساز کاربری های مختلف رفته است. به زیر ساخت رفتن این محدوده های کمیاب باعث ایجاد فضاهای نامناسب و ناکارآمد شهری شده است.